

Conectează-te la comunitate!

Descoperă ce minuni au reușit să
facă 1.350 de voluntari cu IMPACT

Conectează-te la comunitate!

"Conectează-te la comunitate!"... De ce?	4
Proiectul "Conectează-te la comunitate!" într-o scurtă privire	6
Fii voluntar! Viața ta poate depinde de acest lucru!	8
Proiectele cu IMPACT	10
Cursuri pentru profesori	20
Evenimentul național IMPACT	22
Evaluarea și recunoașterea competențelor obținute prin voluntariatul cu IMPACT	24
Studiu	28

Material tipărit de Fundația Noi Orizonturi, în cadrul proiectului „Conectează-te la comunitate!” – Proiect finanțat prin granturile SEE 2009 – 2014, în cadrul Fondului ONG în România.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a granturilor SEE 2009 – 2014.

Publicat în aprilie 2016
Text: Raluca Furtună, Andreea Băltărețu, Dana Bates.
Design: Octavian Cîmpeanu

„Conectează-te la comunitate!”... De ce?

Când am început să scriem proiectul „Conectează-te la comunitate!”, aveam în fața noastră aceste date: doar 5% dintre tinerii români se implicaseră în ultimul an în acțiuni civice organizate de ONG-uri și 13% dintre tinerii din România participaseră la activități de voluntariat. Datele aparțin Barometrului de Opinie Publică – Tineret 2012, sondaj de opinie realizat de Institutul Român pentru Evaluare și Strategie – IRES la cererea Autorității Naționale pentru Sport și Tineret.

Nu doar cercetările ne arătau că nivelul de implicare a românilor în viața comunității este unul scăzut, ci, în primul rând, ce vedeam în jurul nostru. Așa că am simțit nevoia să ducem mai departe povestea IMPACT: povestea elevilor și a profesorilor care ies din școala sau liceul lor pentru a rezolva problemele din jurul lor. Credem că astăzi trebuie făcut ceva pentru ca tinerii din România să fie adulții responsabili de mâine... mâine s-ar

putea să fie prea târziu pentru a mai schimba ceva.

În cele 22 de luni ale proiectului „Conectează-te la comunitate!”, între iulie 2014 și aprilie 2016, am susținut *traininguri de educație nonformală pentru profesori și directori de școli*, am creat instrumente prin care copiii și tinerii implicați în *Cluburile de voluntariat IMPACT* să își evalueze cunoștințele și abilitățile dobândite în urma implicării lor în programul IMPACT, am creat contexte prin care să *aducem mai aproape voluntariatul de școala românească* și educația tinerilor.

În final, în proiectul „**Conectează-te la comunitate!**” au fost implicați **peste 1.350 de voluntari** (elevi și profesori), Cluburile IMPACT au realizat **79 de proiecte** pentru a-și ajuta comunitatea, care au adunat un total de **21.027 de beneficiari**.

Am învățat faptul că într-adevăr schimbarea pornește de la fiecare dintre noi, însă dacă nu suntem uniți nu putem face mare lucru [...] e important să fim uniți, să fim un grup mare care vrea să facă ceva.

– elev cu IMPACT din Brad

Proiectul „Conectează-te la comunitate!”, într-o scurtă privire

60 Cluburi IMPACT

11 județe din țară

Hunedoara, Dolj, Cluj, Mehedinți,
Timiș, Iași, Neamț, Bihor, Călărași,
Constanța și București

>1.350 voluntari

131 profesori

1.220 elevi

79

PROIECTE
PENTRU
COMUNITATE:

24

Sănătate

21

Diversitate

19

No hate speech

9

Mediu

6

Proiecte sociale

12.027 BENEFICIARI
DIRECȚI

elevi, profesori, persoane
implicate direct în proiecte

21.049 BENEFICIARI
INDIRECȚI

părinți, membri ai comunității în
care au avut loc proiectele

31.235 LEI

au reușit să strângă Cluburile
IMPACT pentru proiectele lor

Fii voluntar!

Viața ta poate depinde de acest lucru!

Trebuie să recunosc: întrebarea „De ce voluntariat?” este una dintre preferatele mele. Iar legat de acest aspect, al voluntariatului, cred că misiunea pe care o am în viață este de a-i aduce pe tineri mai aproape de experiențele frumoase pe care le trăiesc atunci când îi ajută pe ceilalți – tocmai pentru acest lucru am venit în România în urmă cu 16 ani. Și acum îmi aduc aminte de primele acțiuni de voluntariat în care m-am implicat aici, în cadrul unuiia dintre programele noastre – Tabăra VIAȚA: îi întrebam pe participanți dacă sunt mai fericiți după experiența de voluntariat pe care o aveau și nu exista vreun tânăr sau copil care să nu se simtă mai fericit.

Și ca să ne întoarcem la întrebarea de la început:

Studiile sunt foarte clare în ce privește legătura dintre fericire și dăruire de sine, a cărei manifestare principală cred că este voluntariatul. Multe studii au arătat că persoane care fac activități pentru comunitate au mai puține șanse să fie depresive, au mai multă poftă de viață și, de fapt, trăiesc mai mult!

Conform Organizației Mondiale a Sănătății, depresia și alte boli psihice vor deveni în următorii ani principala problemă de sănătate la nivel global. Deci nu ar fi o exagerare să spunem „Fii voluntar! Viața ta poate depinde de acest lucru!”. Dovezile sunt atât de evidente încât este greu să nu ajungem la concluzia că avem un creier construit pentru a ne îndemna să facem voluntariat.

Ironia sau paradoxul apare atunci când vrei să faci voluntariat gândindu-te doar la faptul că apoi vei fi mai fericit, pentru că lucrurile nu funcționează așa. Da, voluntariatul este o activitate plăcută și ne aduce împăcare, dar îl facem pentru că este corect să îl facem. Să îi ajutăm pe ceilalți, să avem grijă de ei atunci când au nevoie de ajutorul nostru, este un răspuns cât se poate de uman la nevoile celorlalți. Voluntariatul generează empatie, ne ajută să ieșim din spațiul pe care ni-l dedicăm doar propriei persoane. Și mi s-a dovedit întotdeauna că a depăși acest spațiu a fost cel mai bun lucru pe care îl puteam face.

Dana Bates
Director Executiv și Co-Fondator
al Fundației Noi Orizonturi

Clubul „Ștefi IMPACT” din Hârlău (jud. Iași) a implicat toată comunitatea în cauza lor: ajutarea a 15 familii nevoiașе. Voluntarii au organizat mese caritabile săptămânale, au strâns bani pentru a le oferi alimente și lemne pentru iarnă, au ajutat bătrâni în gospodărie, au fost alături de copii.

Momente importante din proiectul „Conectează-te la comunitate!”

Proiectele cu IMPACT

Pe parcursul celor aproape 2 ani în care s-a desfășurat proiectul „Conectează-te la comunitate!” au fost realizate 79 de proiecte cu IMPACT.

Experiența scrierii și apoi a dezvoltării de proiecte pentru comunitate i-a ajutat pe voluntarii IMPACT să fie direct implicați în identificarea problemelor din jurul lor, care au privit școala, cartierul, comuna lor sau categorii de populație dezavantajate. Ei au decis în mod democratic problema pe care o pot rezolva, ținând seama de toți acești factori: resursele lor, implicarea oamenilor din jur, impactul pe care acțiunile lor l-ar putea genera.

Chiar dacă temele proiectelor au fost prestabilite – sănătate, mediu, diversitate, luptă împotriva discursului instigator la ură – elevii cu IMPACT ne-au surprins cu modurile atât de diferite prin care au reușit să abordeze o aceeași temă.

SĂNĂTATE:

proiecte despre importanța igienei personale în prevenirea unor boli ca hepatita A, dar și campanii de promovare a unui stil de viață sănătos prin sport și alimentație.

MEDIU:

acțiuni de ecologizare și amplasare de coșuri de gunoi, cât și de plantare de copaci și flori. Nu au lipsit campaniile de reciclare selectivă a deșeurilor.

DIVERSITATE ȘI NO-HATE SPEECH:

s-a atras atenția asupra problemei etichetării negative a anumitor grupuri de oameni - familii aflate la limita sărăciei, romi, copii cu dizabilități sau cu cerințe educaționale speciale. Au existat proiecte care au celebrat diversitatea și au promovat bucuria de a fi împreună, chiar dacă suntem diferiți.

În cadrul a trei competiții de proiecte, Fundația Noi Orizonturi a acordat fiecărui Club IMPACT oportunitatea de a-și transforma ideile în realitate, cu un sprijin financiar de 400 lei.

Prin conceperea și realizarea acestor proiecte pentru comunitate, tinerii au învățat cum să lucreze în echipă, cum să își planifice activitățile și să le coreleze cu resursele pe care le-au avut la dispoziție. Mai presus de toate, au învățat că: dacă vrei o schimbare, atunci trebuie să acționezi și orice lucru bun – oricât de mic este – aduce o schimbare în bine, care contează.

Exemple de proiecte cu IMPACT:

sănătate

LEACURILE BUNICII AU IMPACT

Cei 17 membri ai Clubului IMPACT „FlowerPower”, care funcționează în cadrul Liceului Tehnologic „Haralamb Vasiliu” din Podul Iloaiei (jud. Iași), au avut o idee inedită de proiect, pe tema sănătății: au vrut ca ei și colegii lor să cunoască plantele medicinale ce cresc în localitate și, în același timp, au vrut să le ofere ajutorul lor bătrânilor de la azilul „Podul Iloaiei”.

PROVOCARE

Fără internet, mult prea puțini dintre noi știu cum arată plantele medicinale sau la ce sunt ele bune. Iar când acestea se află din abundență în jurul nostru, de ce nu le-am valorifica?

SOLUȚII ȘI REZULTATE CU IMPACT

Impactii au fost curioși să afle ce leacuri folosea bunica când îi scăpa de răceală sau când făcea casa să miroasă a câmpie înflorită. Așa că, alături de profesorii de biologie, au organizat un seminar special, la care au învățat despre plantele medicinale din flora locală: care sunt, cum se recunosc, cum se culeg, cum se prelucrează. Au trecut apoi la treabă!

Au mers în natură, unde au cules și sortat plante, le-au conservat și apoi le-au prelucrat sub formă de ceaiuri și siropuri. Mai mult, au dus o campanie puternică de informare la ei în liceu, cu pliante și postere, datorită căreia colegii lor au aflat mai mult despre beneficiile aduse de mușețel, păpădie, pătlagină, coada-șoricelului și soc.

În final, elevii cu IMPACT au reușit să obțină: 12 litri de sirop de păpădie, 10 litri de sirop de soc, 20 de saci pentru ceai, 25 de săculeți pentru baie și 25 de săculeți aromatizați. Iar o bună parte dintre toate acestea au fost donate către azilul de bătrâni „Podul Iloaiei”.

„Leacurile bunicii!” a fost primul proiect al Clubului IMPACT Flower Power. Urmărind o idee inedită, a fost un proiect foarte dorit și căutat de tinerii din Club. Cel mai mult mi-a plăcut faptul că ideile veneau cu preponderență din partea copiilor și rolul nostru s-a transformat din profesor, în îndrumător sau implementator. Este minunat să lucrezi cu tineri motivați, care știu că acțiunile lor contează și provoacă o schimbare în bine.

– Gabriela Truși, lider Club

Exemple de proiecte cu IMPACT:

mediu

AU ADUS RECICLAREA LA EI ÎN SAT

25 de elevi de gimnaziu, voluntari cu IMPACT, avut ideea să înceapă colectarea de materiale reciclabile în satul lor, Mintiu Gherlii. De atunci, cei 4x6 metri pătrați ai magaziei școlii din sat au fost transformați în spațiu de depozitare pentru deșeurile adunate de elevi.

PROVOCARE

Prea mult gunoi. Prea multe deșeuri care puteau fi reciclate, dar stăteau neatinsse pe drumuri, în curți, chiar și lângă școală. În sat, niciun loc de reciclat.

SOLUȚII ȘI REZULTATE CU IMPACT

Micii voluntari și-au anunțat colegii și profesorii că așteaptă de la ei hârtii, cartoane, PET-uri și alte mase plastice. Supriză: cei din școală nu au fost singurii care s-au alăturat inițiativei, ci și localnicii și chiar proprietarii celor două magazine din sat. Cu susținerea financiară oferită prin intermediul proiectului „Conectează-te la comunitate!”, impactii au putut cumpăra tomberoane speciale pentru colectarea selectivă a hârtiei, PET-urilor și recipiente din aluminiu, pe care sătenii le folosesc și astăzi.

În doar două luni, voluntarii adunaseră deja 1000 kg de hârtie, 50 kg de recipiente din aluminiu și 30 kg de PET-uri, echivalentul a aproximativ 300 de Lei. Și pentru că în Mintiu Gherlii nu există un centru de reciclare, ori de câte ori se adună o cantitate de deșeuri asemănătoare celei amintite, o firmă din Cluj este contactată pentru colectarea materialelor. Cu banii strânși din vânzarea deșeurilor, elevii pot plăti transportul acestora, iar banii rămași sunt folosiți pentru a cumpăra materiale școlare de care copiii de aici au nevoie.

Suma rămasă în urma vânzării deșeurilor i-a ajutat pe voluntari să poată cumpăra lemn, acuarele și culori tempera, care au fost folosite în școală la pictarea de icoane pe sticlă. Astfel, elevii de aici au reușit să participe la concursuri importante de meșteșuguri, la care au și câștigat.

Prin proiectul <<Reciclăm și v-ajutăm!>> am reușit să oferim un exemplu de bună practică pentru toți membrii comunității noastre, oferindu-ne ca model în ceea ce privește colectarea și comercializarea materialelor reciclabile din localitate. [...] prin banii colectați, am ajutat copii ce provin din familii cu o situație precară și ne propunem să donăm mai departe o sumă de bani și uneia din victimele din incendiul Colectiv.

– Farcaș Elisabeta, lider IMPACT

Exemple de proiecte cu IMPACT:

diversitate

DIVERSITATE Ț LA CLUJ

Învăță la liceul de informatică „Tiberiu Popoviciu” din Cluj-Napoca și ai descoperit că în timpul liber pot fi ghizi. Cei 20 de voluntari ai Clubului IMPACT „After School Special” au vrut să le arate studenților străini și altor liceeni, din alte orașe, diversitatea Clujului.

PROVOCARE

Pentru a evita prejudecăți legate de România sau de Cluj, implicații au vrut să promoveze diversitatea culturală a orașului și să contribuie la creșterea nivelului de toleranță interetnică în rândul celor care vin să locuiască aici.

SOLUȚII ȘI REZULTATE CU IMPACT

Liceenii cu IMPACT au organizat 3 trasee culturale, care au adunat un total de peste 100 de participanți.

Primul traseu, cel european, a fost dedicat studenților Erasmus+ care studiază în Cluj. 30 de studenți au participat la această întâlnire, în care liceenii le-au prezentat puncte cheie turistice din oraș, printre care instituții și organizații care promovează multiculturalitatea. Cel de-al doilea traseu, al voluntariatului a fost susținut pentru 35 de elevi din Rm. Vâlcea și apoi pentru 40 de elevi din Sf. Gheorghe. Liceenii clujeni le-au prezentat invitațiilor oportunitățile pe care Clujul le oferă, în ce privește voluntariatul și studiile universitare. Întâlnirea a inclus vizite la sediile mai multor ONG-uri locale. Bineînțeles, din traseele culturale nu au lipsit magia și jocurile de care voluntarii IMPACT se bucură la fiecare întâlnire de Club.

Proiectul <<MeetCluj-TheHeartofTransylvania!>> a avut efect atât asupra noastră (reușind să cunoaștem mai multe ONG-uri din Cluj), cât și asupra beneficiarilor noștri direcți, prin crearea unei imagini pozitive asupra Mun. Cluj - Napoca. Prin tururile realizate, am reușit să schimbăm mentalitatea studenților străini cu privire la țara noastră, dar și să prezentăm o serie de oportunități de dezvoltare personală și profesională pentru tinerii din Râmnicu Vâlcea, unii dintre aceștia chiar susținând că doresc să devină studenți în Cluj - Napoca

– Ciprian Hagău (17 ani), lider junior IMPACT

EXEMPLE DE PROIECTE CU IMPACT:

no hate speech

DISLIKE PENTRU CYBERBULLING

Inspirație pentru școala românească: Clubul IMPACT CNNT, din cadrul Colegiului Național „Nicolae Titulescu” din Craiova a organizat sesiuni de informare cu privire la o problemă gravă ce afectează mulți tineri din ziua de astăzi: fenomenul de cyberbullying.

PROVOCARE

Amenințarea, hărțuirea, umilirea copiilor sau a adolescenților, prin folosirea internetului sau a telefoanelor mobile. În alte cuvinte: cyberbullying. Cum luptăm împotriva lui și a discursului instigator la ură?

SOLUȚII ȘI REZULTATE CU IMPACT

Fenomenul agresiunii virtuale este unul foarte prezent și în școlile din România. Iar membrii Clubului IMPACT CNNT au vrut să îi informeze pe colegii lor despre ce înseamnă acesta și la ce metode de protecție pot apela în cazul în care sunt agresați în mediul virtual. Au organizat mai multe sesiuni de informare, la care au participat în total peste 100 de elevi de gimnaziu, dar și de liceu.

Împărțiți pe echipe, impactii au realizat chestionare online pentru depistarea cazurilor de agresiune virtuală de la ei din liceu (sub anonim, colegi de-ai lor au recunoscut că fuseseră agresați online), au pregătit materiale video, pliante și afișe cu informații despre cyberbullying, au organizat și un concurs de benzi desenate pe această tematică, iar rezultatele nu au întârziat să apară:

A fost un proiect util atât pentru beneficiari, cât și pentru echipa noastră. Chiar s-a simțit nevoia, la nivelul liceului nostru, de a implementa o astfel de inițiativă. Credem că merită să mergem mai departe și să transformăm într-un curs anual proiectul nostru, mai ales că am fost invitați și de alte școli din Craiova să susținem activități de recunoaștere și prevenție a fenomenului de cyberbullying

– Marilena Ionescu, lider ClubIMPACT

Momente importante din proiectul
„Conectează-te la comunitate!”

CURSURI PENTRU PROFESORI

Fără profesori dedicați nu ar exista IMPACT. Dar, înainte de toate, pentru a ghida activitatea unui Club de voluntariat IMPACT, profesorii trebuie să urmeze o serie de traininguri, cu focus pe educația nonformală – jocuri, povestiri și lucru la proiecte pentru comunitate. Trainingurile pentru profesorii lideri IMPACT includ teme ca managementul voluntarilor și management de proiect și multe, multe activități practice.

Modulul I: 21 – 23 noiembrie 2014

Teme: construirea unui club de voluntariat în școală; recrutarea, selecția și motivarea copiilor și tinerilor de a se implica în viața comunității; etapele funcționării unui Club IMPACT; planificarea activităților de voluntariat ; sfaturi utile pentru voluntari, în coordonarea activităților Cluburilor.

Modulul II: 31 ianuarie – 4 februarie 2015

Metode și tehnici de învățare nonformală, dezvoltarea cunoștințelor și abilităților pentru scrierea proiectelor pentru ajutarea comunității, înțelegerea instrumentelor de evaluare a competențelor dobândite în cadrul Cluburilor de voluntariat IMPACT.

Întâlnirile au avut loc în Iași, Ploiești și Craiova. În total, **60 de profesori lideri IMPACT și-au îmbunătățit abilitățile de a conduce activități de voluntariat** în care sunt implicați elevii lor.

Momente importante din proiectul
„Conectează-te la comunitate!”

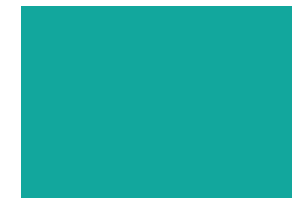
EVENIMENTUL NAȚIONAL IMPACT

Suntem susținători ai educației prin experiență, deci cum ar fi putut să lipască din proiectul nostru un eveniment de schimb de experiență între Cluburile IMPACT?

Între 8 și 12 februarie 2016, 45 de elevi și profesori voluntari cu IMPACT au fost la Cluj-Napoca pentru a povesti ce au reușit să realizeze în cadrul proiectului „Conectează-te la comunitate”. În plus, i-am pus față în față cu oameni importanți ai mediului ONG și antreprenorial din Cluj.

Aici, voluntarii IMPACT au învățat lucruri noi despre lucrul în echipă și voluntariat. Și s-au lăsat inspirați de poveștile emoționante ale unor oameni care fie au mers pe alte continente pentru a ajuta alți oameni, fie i-au ajutat pe cei care erau aproape de ei: cu mese calde pentru nevoiași sau jocuri educative pentru copiii care își duc viețile în gropi de gunoi.

În cadrul acestei întâlniri naționale, voluntarii IMPACT au organizat o ieșire în stradă în centrul Clujului. Prin acest exercițiu de civism, ei au vrut să atragă atenția asupra dorinței elevilor de a avea o școală care să fie adaptată realității din jur și care să răspundă cu adevărat nevoilor de învățare ale tinerilor.

Momente importante din proiectul „Conectează-te la comunitate!”

EVALUAREA ȘI RECUNOAȘTEREA COMPETENȚELOR OBTINUTE PRIN VOLUNTARIATUL CU IMPACT

Unul dintre obiectivele proiectului „Conectează-te la comunitate!” a fost să creștem nivelul de recunoaștere a competențelor obținute prin voluntariatul cu IMPACT. Pentru a ne atinge scopul, am reinventat instrumentele pe care deja le foloseam pentru evaluarea programului nostru, corelându-le la competențe cheie recunoscute la nivel european și transferându-le în mediul online.

Jurnalul și Pașaportul IMPACT sunt două instrumente care îi ajută pe elevii implicați în IMPACT să reflecteze asupra lucrurilor pe care le fac în cadrul programului nostru și să se autoevalueze. Sunt ușor de folosit și ușor de accesat online, pe platforma www.impact-clubs.org (Portalul IMPACT).

Cum funcționează? Pe scurt:

În Jurnal, membrii Cluburilor de voluntariat scriu gândurile lor legate de participarea la întâlnirile IMPACT și proiectele pe care le fac, gânduri legate de experiențele lor de voluntariat și cum cred că acestea i-au ajutat.

Cu Pașaportul IMPACT, elevii voluntari IMPACT se autoevaluează pentru a vedea care este nivelul lor de competențe în ce privește: managementul de proiect, management personal și de grup, comunicarea, inovația și creativitatea, competențe tehnice. Sistemul de evaluare este foarte simplu: elevii răspund la o serie de întrebări legate de fiecare sferă de dezvoltare în parte, iar în funcție de răspunsurile lor se pot situa în anumite niveluri: Nivelul albastru – cel de bază; Nivelul portocaliu – nivelul mediu; Nivelul verde – cel avansat.

Dintre cei peste 1200 de elevi implicați în proiectul „Conectează-te la comunitate!”, peste 22% dintre ei au completat Pașaportul IMPACT online, adică 269 de elevi (gimnaziu și liceu).

În urma răspunsurilor voluntarilor, situația în ce privește nivelul competențelor dobândite în IMPACT arată astfel:

► MANAGEMENT PERSONAL ȘI DE GRUP

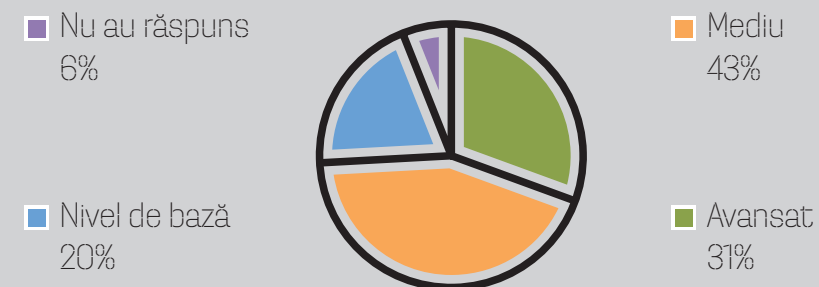
► MANAGEMENT DE PROIECT

► COMUNICARE

► INOVARE ȘI CREATIVITATE

► COMPETENȚE TEHNICE

... atunci când cineva a avut nevoie de ajutor, am lăsat treaba noastră și ne-am dus să îl ajutăm și invers și presupun că acesta este un exemplu extrem de bun al lucrului în echipă și al prieteniei.

– membru IMPACT, Călărași

Impactul IMPACTULUI

Pentru a vedea dacă proiectul „Conectează-te la comunitate” și-a atins scopul, **TELA SOLUTIONS** a realizat un studiu – cercetare calitativă – prin care ne-am propus și să analizăm efectele programului IMPACT asupra membrilor Cluburilor, dar și să validăm calitatea programului. Studiul a fost lansat în februarie 2016.

Metoda de lucru: focus-grupul, patru interviuri de grup cu tineri din patru regiuni diferite ale României, realizate în ianuarie 2016.

Aici găsiți extrase din acest studiu furnizat de TELA SOLUTIONS, iar dacă sunteți curioși să îl vedeți în variantă completă, vă invităm pe site-ul www.noi-orizonturi.ro, în secțiunea de știri dedicată proiectului „Conectează-te la comunitate!”.

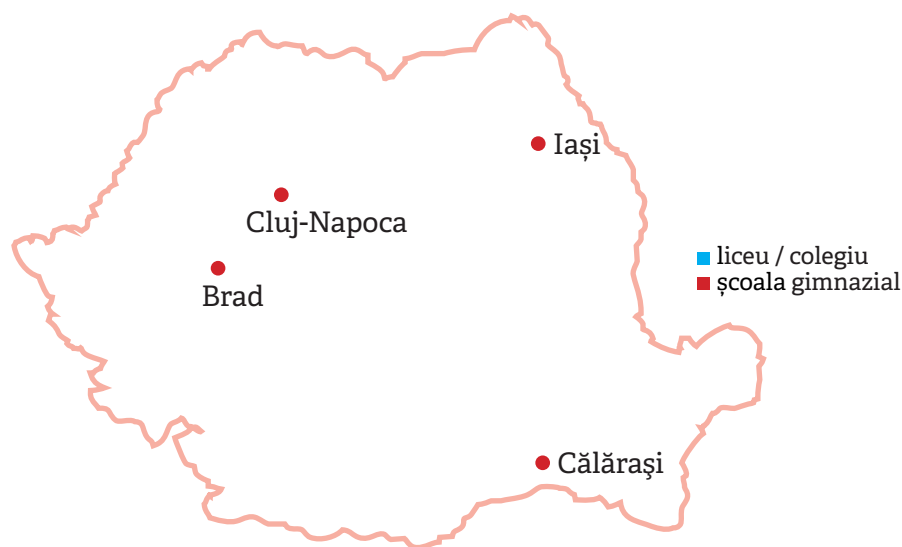
Ce ne-am dorit să aflăm:

- **Schimbările de percepție și de comportament ale elevilor din Cluburile IMPACT** ce au luat parte la proiectul „Conectează-te la comunitate!”, în ce privește voluntariatul și cetățenia activă.
- Informații legate de **dobândirea de competențe**, în special cele ce privesc managementul de proiect, comunicarea, inovația și cercetarea, competențe tehnice, dar și de management personal și de grup.

La studiu au participat 40 de elevi, membri ai Cluburilor IMPACT și 5 profesori lideri IMPACT.

Alegerea Cluburilor IMPACT care au fost incluse în cercetare a ținut cont de reprezentativitatea teritorială a programului în România (fiecare Club selectat își desfășoară activitatea în altă regiune geografică a țării), dar și de mărimea localității: au fost selectate Cluburi atât din mari centre urbane (Cluj-Napoca și Iași), cât și din localități cu mai puțin de 100.000 de locuitori (Călărași și Brad). Am fost atenți să alegem grupuri de la nivelul școlii generale (Cluj-Napoca și Călărași), dar și de liceu (Iași, Brad).

Despre Cluburile IMPACT implicate în cercetare:

Clubul IMPACT „Fire”, din Școala Gimnazială Traian Dârjan, Cluj-Napoca. Instituția școlară este organizată la nivel de învățământ primar și învățământ gimnazial de zi și cu frecvență redusă. Școala desfășoară programe precum „Școală după școală”, derulat pentru elevii care provin din familii defavorizate și nu au acasă condiții optime pentru a studia, aceștia primind o masă caldă și fiind ajutați la teme de profesori voluntari.

Clubul IMPACT „CTMS”, Colegiul Tehnic Mihail Sturdza, Iași - unitate școlară cu experiență de 48 de ani, ce oferă echipamente tehnologice avansate puse la dispoziția elevilor și instruire orientată spre viitor. Absolvenții colegiului au posibilitate de angajare rapidă în domeniul auto, al construcției de mașini și automatizărilor industriale.

Clubul IMPACT „Clădim IMPACT”, Școala Gimnazială Carol I, Călărași - oferta curriculară și extra-curriculară a școlii întâmpină solicitările părinților și ale comunității. Școala asigură la nivel local și un program de învățământ pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Clubul IMPACT „All 4 Brad”, Colegiul Național Avram Iancu din Brad - unitate de învățământ liceal în care, prin oferta extra-curriculară, sunt valorificate talentul muzical, actoricesc, de pictură, desen sau fotografie al elevilor. Colegiul are un grup vocal format din 40 elevi, care au avut posibilitatea să-și etaleze și exerseze abilitățile muzicale în susținerea unor concerte și și-au dezvoltat capacitățile de a lucra în echipă.

Rezumatul cercetării

Voluntariat Voluntariatul este perceput de tinerii din programul IMPACT ca o *resursă de dezvoltare personală*: ei au conștientizat că pot să își facă auzită vocea – și că aceasta contează, atunci când își asumă curajul de a se deschide către cei din jur; au învățat să îi asculte pe ceilalți, să țină seama de opiniile lor și să devină mai altruști. În ceea ce privește implicarea efectivă, membrii IMPACT cred că acum *reușesc să ajute mai mult, că își doresc să facă schimbări* și, înțelegând că schimbările sunt posibile, continuă să scrie și să implementeze proiecte. După implicarea în cel puțin un proiect de serviciu în folosul comunității, tinerii înșiși apreciază câștigurile în ceea ce privește dezvoltarea personală (de bunăstare emoțională și afirmarea personală) și înțelegerea plus-valorii, dar și a responsabilității derivate din munca în echipă.

Liderii profesori consideră că percepția elevilor despre voluntariat s-a schimbat semnificativ prin implicarea în activitățile programului IMPACT: au înțeles că *participarea la program le conferă statutul de membru al unei comunități valoroase* și unice prin formă și conținut, experimentează plăcerea de a se implica și percep importanța pe termen lung a schimbărilor produse.

Cetățenie activă Tinerii din Cluburile IMPACT au învățat la scurt timp după implicarea în program că cetățenia activă este mai mult decât un termen la modă: ei o definesc ca pe *un proces de luare a deciziilor, de cântărire a opțiunilor, de argumentare a alegerilor făcute, urmată de implicare și de asumarea responsabilităților*, atât pentru proces, cât și pentru rezultatele acestuia. Indiferent de problemele abordate, tinerii IMPACT consideră că e nevoie de o masă critică de persoane cu voință și cu atitudinea potrivită, pentru că singuri nu au cum să obțină ceea ce își propun. În opinia liderilor, diferențele de percepție ale elevilor despre comunitate și problemele acesteia sunt semnificative și se remarcă în special în ceea ce privește o mai bună conștientizare a realităților din jur și o *mai bună înțelegere a acestora*.

Competențe transversale Programul educațional IMPACT a avut efecte importante și în planul competențelor transversale. *Tinerii valorizează în mod particular competențele din sfera managementului personal și de grup* și apreciază că acestea își vor dovedi utilitatea în special în viața de adult, fie că este vorba de perioada studiilor universitare sau de viața familială și profesională.

Concluzii

Cercetarea evidențiază efecte pozitive ale participării la activitățile Cluburilor IMPACT, atât în ceea ce privește componenta civică, cât și cea de voluntariat. Elevii și liderii oferă exemplele necesare și suficiente pentru a vorbi **de schimbări reale de percepție și comportament civic**.

Schimbări cu IMPACT pentru tineri

- activitățile IMPACT sunt considerate *lecții pentru o viață întreagă*, care le-au schimbat modul de a gândi și i-au transformat în oameni mai conștienți și mai toleranți.
- IMPACT, *perceput ca o șansă de proces de învățare structurat* ce stimulează implicarea civică și dezvoltarea personală.
- dacă tinerii declară că sunt *mai pricepuți să identifice și să definească problemele din comunitate*, profesorii vorbesc de *atitudini pasive transformate în implicare activă*.
- tinerii menționează că se simt *mai responsabili față de comunitatea în care trăiesc*, profesorii lor apreciază *soluțiile originale și durabile* pe care aceștia le propun.
- tinerii consideră că principalele câștiguri personale țin de *creșterea încrederii interpersonale și a încrederii în sine*, liderii-profesori îi laudă pentru *internalizarea acelor valori care facilitează cooperarea* pentru un scop comun.
- tinerii IMPACT se simt *responsabili pentru comunitatea în care trăiesc, capabili de a-și argumenta punctele de vedere și de a lua decizii în favoarea celor din jur*, pregătiți să își asume un rol activ, cu un plus semnificativ de încredere în forțele proprii decât înaintea înscrierii în Club, *încrezători că împreună pot schimba lucrurile care îi deranjează*, conștienți de procesul de dezvoltare personală prin care au trecut, lideri actuali sau latenți

Un element de plusvaloare: în Cluburile IMPACT s-au implicat și copiii provenind din familii defavorizate, inclusiv copii de etnie romă, care au renunțat la mentalitatea de asistat social, au depășit prejudecățile cu care erau priviți și au găsit resursele personale pentru a trece de partea cealaltă și și-au oferit ajutorul altor persoane aflate în nevoie.

Liderii-profesori au încercat să atragă în Club copii cu pro-bleme de comportament sau cu performanțe școlare mai slabe, pentru a-i valoriza în contexte non-competitive, și au reușit de multe ori să îi mențină în Club pe perioade mai lungi de timp.

Am înțeles de la acești profesori că au reușit să descopere la elevii din Club o serie de *atuuri personale pe care nu aveau cum să le descopere în activitatea didactică formală* și au dat o șansă suplimentară acelor copii, aceștia reușind să își conștientizeze abilitățile personale și să își caute propriul drum în viață. Nu în ultimul rând, ni s-a vorbit de *tineri care nu părăsesc școala* (prin abandon sau mutare) tocmai datorită valorii percepute a programului IMPACT și de tineri care revin cu plăcere la Club și se implică în continuare, deși nu mai sunt elevi ai respectivelor instituții școlare.

Voluntariatul, o resursă extrem de importantă pentru tineri

- membrii IMPACT înțeleg și promovează voluntariatul ca o resursă personală și comunitară, și care îi *percep miza pe termen lung*, inclusiv în ceea ce privește provocările vieții profesionale.
- după experiența IMPACT, copii și tinerii sunt conștienți că „*oricât de mic ești, poți să ajuți*”, că „*schimbarea începe cu tine însuși*”.
- motivația de a fi voluntar vine din: încrederea că pot produce *schimbări pe termen lung*, dorința de a oferi *ajutor necondiționat, atitudini constructive* față de problemele constatate, nevoia de creștere a capitalului social, *înțelegerea valorii muncii în echipă* și *înțelegerea importanței voluntariatului* pentru viitorul personal sau profesional.

După implicarea în cel puțin un proiect cu IMPACT...

- Schimbare spectaculoasă, pentru că „implicarea” este puțin răspândită la nivelul generațiilor actuale de tineri. Decizia de implicare este valoroasă pentru că pentru tineri înseamnă să renunțe la o parte din micile bucurii ale vieții de adolescent, la acel dulce far niente, fără responsabilități majore care să le complice viața.
- Tinerii *apreciază câștigurile în ceea ce privește dezvoltarea personală - bunăstare emoțională și afirmare personală* - dar și înțeleg responsabilitatea derivată din munca în echipă.
- Membrii IMPACT sunt de părere că acum reușesc să ajute mai mult decât înainte să fi participat la un proiect IMPACT. Înțelegând că schimbările sunt posibile, ei își doresc să facă schimbări și de acum înainte și continuă să scrie și să implementeze proiecte.

Profesorii coordonatori ai Cluburilor IMPACT vorbesc și ei despre schimbările percepute la elevii implicați în program. Aceștia îi caracterizează pe elevi ca fiind *mai interesați de ceea ce se întâmplă în comunitatea lor, mai deschiși să aibă inițiative și să corecteze disfuncționalitățile constatate*. În plus, experiența de voluntariat s-a observat la nivelul ideilor propuse (înainte de participarea la cel puțin un proiect cu IMPACT, tinerii propuneau idei fanteziste, nefezabile) și la gradul de acceptare a ideilor celorlalți.

Participarea elevilor la activitățile săptămânale ale unui Club IMPACT a avut ca efect formarea sau dezvoltarea unor competențe cheie precum cele din sfera managementului de proiect, competențe de comunicare sau management de grup, acestea fiind menționate mai des drept achiziții în cadrul programului decât competențele de inovare sau de natură tehnică.

Schimbări și pentru profesori Liderii-profesori au experimentat ei înșiși schimbări importante în urma coordonării Cluburilor IMPACT: *formarea unei atitudini mai deschise față de elevi, întărirea sentimentului că pot produce schimbări pozitive, creșterea eficienței în munca de echipă (inclusiv la nivelul corpului profesoral) și înțelegerea importanței voluntariatului la vârsta adultă*.

„Este o zicală care spune: Am vrut să schimb lumea, pentru că am ajuns la vârsta de 30 de ani și am înțeles cum e cu schimbat lumea dacă nu ai o educație. Am spus să schimb măcar țara, dar nici pe aia nu am reușit să o schimb. Am ajuns la o vârstă mai înaintată, hai măcar familia și prietenii să mi-i schimb, nici ei nu au vrut să se schimbe, au rămas tot pe mintea lor și când am ajuns pe patul de moarte am înțeles că dacă începeam de la mine, să mă schimb mai întâi eu, apoi poate îmi schimbam și familia, prietenii și țara și poate ajungeam să schimb lumea. Așa este și cu noi, IMPACT este un grup în creștere să spunem, în primul rând facem dezvoltare personală, ne schimbăm noi și apoi îi vom schimba și pe restul”

– membru Club IMPACT CTMS, Iași

IMPACTUL PROIECTULUI „CONECTEAZĂ-TE LA COMUNITATE!”

VOLUNTARIAT

Analiza comparativă între percepțiile despre voluntariat înainte și după intrarea în Clubul IMPACT diferențiază între „idei perfecționate” (acum) față de propuneri simple, banale (înainte), dar și „echipă și ajutor” (acum) față de ajutor individual (înainte) - *„Este foarte important să faci parte dintr-o echipă pentru că singur nu poți face multe lucruri, dar poți cunoaște oameni care gândesc la fel ca tine și astfel puteți progresa, puteți rezolva probleme.”* (Călărași) A fost menționată și o schimbare de percepție legată de vârsta la care poți interveni să schimbi ceva: *„Oricât de mic ești, poți să ajuți.”* (Călărași)

În opinia cadrelor didactice, percepția elevilor despre voluntariat s-a schimbat prin implicarea în activitățile programului IMPACT. Fie că este vorba de faptul că înainte de înscrierea în Club nu știau nimic despre voluntariat, fie că au înțeles că participarea la program le conferă statutul de membru al unei comunități valoroase și unice prin formă și conținut, ei experimentează plăcerea de a se implica și își fac publice experiențele.

„Majoritatea au început de la zero, în sensul că experiențe anterioare nu au avut, dar idei au fost nenumărate și chiar idei bune. Și ei fiind așa exuberanți, voiau să facă imposibilul de multe ori.” (Brad)

„Eu le-am explicat încă de când au intrat în IMPACT care sunt beneficiile și le-am spus că e foarte, foarte valoroasă diploma aia pe care le-o dau, că e recunoscută, am pus foarte mult accent pe chestiunea asta. Nu știu dacă ei neapărat din cauza asta vin, pentru hârtia aia. Nu, pur și simplu le face plăcere, cred. Dar le plac foarte mult activitățile, și în momentul în care eu le dau câte o responsabilitate, ei se simt bine.” (Iași)

Motive care i-au determinat să devină voluntari:

- au credința că pot produce schimbări pe termen lung
- ei văd o schimbare la cei din jur, schimbare pe care ei înșiși au produs-o
- nu pot să treacă nepăsători pe lângă probleme pe care le pot rezolva: *„Dorința aceea de a face ceva, să îndrepti lucrurile când vezi că ceva nu este în regulă.”* (Brad)
- au nevoie de un mod constructiv de folosire a timpului liber: *„Nici nu aveam alte variante de petrecere a timpului după-masa.”* (Brad)
- mesajele directe, venite din partea liderilor Cluburilor IMPACT, cumulate cu observarea la nivel de școală a altor participanți, au facilitat interesul pentru înscrierea în Club
- ei înțeleg importanța voluntariatului pentru viitorul personal și/sau profesional

Uneori tinerii au avut de înfruntat oarecare rezistență din partea părinților – fie legate de program, fie datorită percepției acestora asupra voluntariatului, dar asta nu i-a descurajat pentru că au înțeles de la bun început potențialul de schimbare personală ce derivă din participarea la program: *„La început erau un pic îngrijorați să nu facem nimic periculos, dar până la urmă s-au convins că e bine și că e ceea ce voiau să facă și ei de mult dar nu au avut niciodată ocazia. Sunt mândri de noi că schimbăm ceva.”* (Brad)

O plusvaloare a Clubului IMPACT din Cluj-Napoca este dată de faptul că tinerii de aici au posibilitatea să se manifeste într-un mediu permisiv, stimulativ și non-violent, fundamental deosebit de cel de acasă: *„Este ceva nou pentru ei, mulți provin din familii defavorizate, unde la putere este violența, sunt din familii dezorganizate, nu au parte de afecțiune, iar atunci când văd că aici sunt un grup mare, unde se pot ajuta unii pe alții, unde primesc și pot să ofere afecțiune, aceasta e mare lucru pentru ei.”* (Cluj-Napoca)

Atunci când le povestesc altora despre voluntariat, tinerii din Cluburile IMPACT:

- Fac asocierea cu ideea ajutorului altruist, cu sentimentul personal de bine/confort și cu ideea că nu ai nimic de pierdut dacă încerci
- Anumite „riscuri” trebuie însă asumate, în opinia unora: timp, lucru în echipă, efort, fără a cere nimic în schimbul faptelor bune
- Au idei originale despre cum ar putea fi transmise mesajele despre voluntariat celor care refuză în necunoștință de cauză să se implice:

„Ar trebui, când facem noi o activitate de voluntariat, ca el măcar să privească dacă nu se implică, măcar să vrea să înțeleagă așa, în mare, ce facem sau cu ce se ocupă voluntariatul. Și după îi explici ușor-ușor; dacă nu înțelege, îi desenezi: uiteăștia suntem noi, mergem la copiiiăștia nevoiași, în spatele nostru sunt alții, ne-au ajutat cu niște lucruri, au venit la noi, noi mergem acolo în continuare la copii, persoane nevoiașe.” (Iași)

- Specificul programului IMPACT îmbină partea de utilitate publică a acțiunilor desfășurate cu elementul de distracție. Acesta este unul dintre lucrurile pe care voluntarii IMPACT le povestesc, atunci când vor să descrie programul.
- Dezinteresul manifestat de colegii de școală nu îi descurajează, pentru că își doresc să transmită valorile IMPACT și celor neimplicați până în prezent. În același timp, ei respectă dreptul la opinie al celorlalți și respectă alegerea de a nu se implica.

De remarcat: în cadrul Clubului IMPACT din Cluj-Napoca, înființat în cadrul unei școli în care o proporție însemnată o reprezintă elevii de etnie romă, cât și copii care provin din familii vulnerabile sau cu riscuri sociale majore. Mesajul acestor copii despre voluntariat este că „ajutăm fără să dăm bani”; „respectăm”; „ne implicăm în proiecte”; „îi facem să se implice ca noi”. Asumarea acestor principii produc în viața lor o schimbare majoră, dat fiind faptul că vin din medii în care greutatea problemelor personale lasă foarte puțin loc acțiunilor în beneficiul altora.

CELE MAI IMPORTANTE LECȚII ÎNVĂȚATE DIN VOLUNTARIAT

La gimnaziu:

- **respectul pentru oameni, alte ființe și natură**
- **să nu judecăm după aparențe**
- **altruism**
- **satisfacții în viață**
- **faptul că ei înșiși sunt modele personale de implicare și îi pot inspira pe ceilalți.**

„Datorită IMPACT-ului am reușit să îmi dau seama că niciodată nu e bine să judeci o carte după copertă, figurativ vorbind ... Și e foarte bine să cunoști pe cineva înainte să vorbești despre acea persoană și să o judeci.” (Călărași)

La liceu:

- **formarea unor atitudini constructive față de probleme și implicare pentru a-și atinge obiectivele**
- **schimbare personală pentru a putea face o schimbare în jurul tău**
- **valoarea muncii în echipă**
- **conștientizarea unor probleme și implicarea emoțională**
- **solidaritate socială**

„Am învățat că recunoștința unei persoane pe care ai ajutat-o înseamnă mult mai mult decât orice bun material, să dau un exemplu, am fost la copiii sărmani și ne-au dat o felicitare cu <<Mulțumim și vă iubim>>, a însemnat mult pentru noi, adică erau cuvinte sincere.” (Iași)

Dincolo de acestea, tinerii au învățat să fie responsabili, să se implice, să termine ceea ce au început și să înfrunte dificultățile. Dar probabil cel mai important este că programul IMPACT facilitează formarea caracterului:

„...sistemul nostru de învățământ actual nu este chiar atât de bine făcut pentru copii, părerea mea este că nu se pune accent atât de mult pe dezvoltarea personală, pe formarea caracterului ... la vârsta asta copilul își formează caracterul ... sistemul școlar nu ne ajută să ne dezvoltăm caracterul, să ne formăm personalitatea, la asta ne ajută IMPACT-ul.”

Cele mai plăcute activități de voluntariat la care au participat membrii Cluburilor IMPACT au fost cele din domeniul social. Implicarea directă, care a însemnat totodată și punerea în valoare a unor abilități personale sau însușirea altora noi, a fost principalul motiv pentru care aceste activități au fost cele mai apreciate.

Motivația cadrelor didactice de a se implica în programul IMPACT se leagă în primul rând de dorința de a scoate copii/tinerii din starea de apatie și inerție, de a le oferi alte repere educaționale și de a sprijini formarea de valori care să îi ghideze în viață:

„În primul rând a fost această atracție pentru non-formal, ceva diferit. De vreme ce noi suntem ancorați în educația formală, am zis să încercăm ceva nou, ceva ce poate să ajute într-un anumit fel comunitatea. Și, sigur, conceptul acesta de voluntariat, care nu este foarte bine implementat la noi, era un bun început. Cel puțin în zona noastră, am considerat că elevii ar fi interesați de asta.” (Brad)

CIVISMUL / CETĂȚENIA ACTIVĂ

Cel mai adesea, membrii Cluburilor de voluntariat IMPACT asociază conceptului „civism / cetățenie activă” valori precum responsabilitatea, implicarea, respectul, dăruirea, corectitudinea sau toleranța. Civismul implică de asemenea ideea de omenie, drepturile omului, egalitate sau spirit civic.

Responsabilitatea și societatea sunt considerate a fi puternic interconectate: *„Fiecare dintre noi ar trebui să aibă o anumită responsabilitate față de societate, pentru că într-un fel sau altul, că ne place sau nu ne place, trebuie să trăim cu toții împreună în același mediu.”* (Călărași)

În opinia tinerilor participanți la interviurile de grup, civismul mai poate fi asociat cu educația și cu bunul simț, dar și cu respectarea regulilor.

SCHIMBĂRI PERCEPUTE ÎN URMA PARTICIPĂRII LA PROGRAMUL IMPACT

Cele mai importante schimbări menționate de elevi în cadrul focus-grupurilor țin de dezvoltarea personală, de bunăstarea emoțională și afirmarea personală, de relațiile interpersonale stabilite în cadrul Cluburilor IMPACT și de înțelegerea plusvalorii, dar și responsabilității derivate din munca în echipă.

Ceea ce a fost amintit cel mai des a fost faptul că *au scăpat parțial sau aproape în totalitate de teama de a vorbi în public*, în fapt de teama de a fi judecați pe baza a ceea ce spun în fața altora.

Un câștig important este și faptul că tinerii au conștientizat că pot să își facă auzită vocea – și că aceasta contează, dar nu-mai dacă își asumă curajul de a se deschide către cei din jur. Corelat, *au învățat să îi asculte pe ceilalți*, să țină seama de opiniile lor și să devină mai altruști.

În ceea ce privește implicarea efectivă, membrii IMPACT consideră că acum reușesc să ajute mai mult și, înțelegând că schimbările sunt posibile, își doresc să facă schimbări în continuare, să scrie și să implementeze proiecte.

*„Am învățat să ne tolerăm și să ne respectăm unii pe alții.
Am învățat să ne tratăm de la egal la egal.”*

„Ne-am făcut prieteni noi. Suntem mai fericiți.”

„Ajutăm mai mult. Știm lucra mai mult în echipă.” (Cluj-Napoca)

Tinerii apreciază că aceste competențe pe care și le-au format pe parcursul activităților din cadrul programului IMPACT își vor dovedi utilitatea în special în viața de adult, începând cu momentul în care își părăsesc localitatea de domiciliu pentru studii universitare, iar mai târziu în viața familială și profesională:

„Când vom ajunge într-un oraș nou, cum va fi în cazul nostru, al celor din clasa a XII-a, care vom merge la facultate. Când vom fi într-un mediu nou și va trebui să ne descurcăm singuri, să vorbim cu oamenii. Apoi la locul de muncă. Și în familie. Trebuie să fim deschiși și capabili să îi ascultăm pe toți din familie și să lucrăm în echipă și în familie.” (Brad)

Profesorii coordonatori ai Cluburilor IMPACT vorbesc și ei despre schimbările percepute la elevii implicați în program. Aceștia îi caracterizează pe elevi ca fiind mai interesați de ceea ce se întâmplă în comunitatea lor, mai deschiși să aibă inițiative și să corecteze disfuncționalitățile constatate, și în paralel cu toate acestea, vorbesc despre dezvoltarea personală - de conștientizarea de către copii/tineri a propriilor competențe și depășirea unor obstacole personale.

„Anul acesta au venit 18 elevi de a IX-a, nu pentru că am făcut o promovare anul ăsta a IMPACT-ului, ci pentru că elevii din IMPACT de anul trecut au făcut o promovare. Înseamnă că ei simt o evoluție a lor efectiv, ca și elevi sau ca oameni, simt că au evoluat cumva, că au niște deprinderi, abilități mai mari, mai multe sau le-au descoperit pe unele pe care nu le știau. Ei singuri și-au făcut reclamă. Bănuiesc că dacă simțeau că nu este nicio evoluție, un punct de care să se sprijine, nicio finalitate atunci nu cred că ar mai fi venit. Altfel nu se explică dublarea numărului, aproape.” (Brad)

Voluntarii IMPACT „Pride of Petroșani” cântă pentru viață. Ei au adus alături de ei și alți copii talentați din oraș, iar în 2015 au organizat două spectacole caritabile în urma cărora au strâns 3.765 lei. Banii au fost folosiți pentru a ajuta mame nevoiașе, internate la Spitalul de Urgență Petroșani, iar o sumă de bani a mers către cumpărarea de incubatoare pentru același spital.

1.350 de voluntari. 79 de proiecte.
21.027 de beneficiari.

În spatele acestor cifre stau multe
amintiri frumoase:

Sunt liceeni care ne-au spus că privesc altfel viața de când au fost în vizită la centre de zi și i-au făcut să zâmbească pe copiii de acolo. Sunt florile pe care le-am primit în dar de la copiii care ne-au șoptit că IMPACT este cel mai frumos lucru pe care-l puteau avea la ei în sat. Sunt voluntarii care ne-au dezvăluit că în IMPACT au găsit o a doua familie.

un program:

finanțatori:

parteneri media:

www.noi-orizonturi.ro
facebook.com/fundatianoiorizonturi